ΕΤΟΣ ΙΑ'. Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1898 Ἀριθ. 518

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
11 Ὁδὸς Μουσῶν 11
Ἀπέναντι Νέας Ἐφημερίδος

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ΟΚΤΩ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπερη καὶ «Ἑστίας»

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ', δ', ε', καὶ ς' ἔτους εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καθημεριναὶ ἐντυπώσεις. — Τὸ πρῶτον στάδιον τοῦ γάμου. — Ἀπ' τὸν παράδεισο 'ς τὴν κόλασι. (ὑπὸ δος Εἰρήνης Νικολαΐδου.) — Ἐλισάβετ Μουτσᾶ Β'. — Ἡ ἐν Ἀντιγόνῃ διαμονή μου (ὑπὸ κ. Σαπφοῦς Λεοντιάδος). — Πῶς διασκεδάζουν τὰ Ἑλβετόπαιδα (ὑπὸ δος Μαρίας Πινέλλη.) — Θεάματα, — Ἀναγνώσματα καὶ συναυλίαι. — Ἐπιφυλλίς.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

Φίλη μου,

Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ πάλιν μόλις μετὰ ἑνὸς μηνὸς σιωπήν. Τί θὰ εἴπῃ συνήθεια. Εἶχον ἀποφασίσει νὰ ἀφήσω νὰ παρέλθῃ ὅλη αὐτὴ ἡ ἐποχὴ τῆς νέας σου εὐτυχίας χωρὶς νὰ σοῦ γράψω. Ἀλλὰ δούλη τῆς ἕξεως, ὑπέφερα ἀληθῆ βάσανον κάθε Σάββατον, κάθε ἡμέραν ταχυδρομείου, ἡ ὁποία ἄφηνα νὰ παρέρχηται χωρὶς νὰ γράψω.

Ἐὰν θελήσῃς, φίλη μου, νὰ ψυχολογήσῃς ὀλίγον εἰς τὰς τρεῖς αὐτὰς γραμμάς μου, ἐὰν θελήσῃς νὰ κάμῃς τὴν ἀνατομίαν τῆς δουλείας αὐτῆς, ἣν μᾶς ἐπιβάλλει ἡ συνήθεια, τῆς μεγάλης ἐπιρροῆς, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἐξασκεῖ εἰς ὅλην μας τὴν ζωήν, θὰ ἀντλήσῃς πολλὰ μαθήματα διὰ τὴν νέαν φάσιν τῆς ζωῆς σου, θὰ συγχωρήσῃς πολλὰ λάθη τοῦ νέου σου συζύγου, τὰ ὁποῖα ἀπορρέουν ἀπὸ συνηθείας, τὰς ὁποίας ἀπέκτησε πρὸ τοῦ γάμου του καὶ θὰ καταβάλῃς πᾶσαν προσπάθειαν, ὅπως αἱ νέαι συνήθειαι τῆς ἀπὸ κοινοῦ ζωῆς σας εἶναι τοιαῦται, ὥστε νὰ δύναται νὰ οἰκοδομηθῇ ἐπ' αὐτῶν τὸ μέγα ὄνειρον τῆς εὐτυχίας, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τόσον καιρὸν ἔπλαττες καὶ σὺ καὶ ἐκεῖνος.

Μεθ' ὅλην ἐν τούτοις τὴν δύναμιν τῆς ἀποκτηθείσης ἕξεως τῆς ἀλληλογραφίας μας, δὲν θὰ σοῦ ἔγραφα οὔτε σήμερον· θὰ ἐτήρουν, ὅπως εἰξεύρω ἐγὼ νὰ τηρῶ πᾶσαν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν, ἐὰν εἰς τὸ τελευταῖόν σου γράμμα δὲν μοὶ ἐφαίνετο πνέουσα πνοὴ μελαγχολίας, διὰ νὰ μὴ εἴπω ἀπογοητεύσεως.

Δὲν θὰ ἀκούσῃς ὅμως ἀπὸ ἐμὲ τὸ *ἀπὸ τώρα* ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ ἤκουες ἴσως ἀπὸ κάθε ἄλλην. Τώρα ἀκριβῶς εἰς τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἐγγάμου ζωῆς παρουσιάζονται αἱ μεγαλήτεραι δυσκολίαι, οἱ ἀπειλητικώτεροι σκόπελοι, αἱ μᾶλλον δυσυπέρβλητοι δοκιμασίαι. Καὶ δὲν εἰξεύρω διατὶ τόσον ἐσφαλμένως ἐπεκράτησεν ἡ ἰδέα νὰ θεωρῆται ἡ περίοδος τῆς ζωῆς τῶν νεονύμφων ὅτι εἶναι ἡ εὐτυχεστέρα, ἡ μᾶλλον ἀνέφελος ὅλης τῆς μετέπειτα ἐγγάμου ζωῆς.

Ἡ πλανωμένη αὐτὴ ἀρχή, ἡ μωρὰ αὐτὴ παράδοσις, ἔγεινε μέχρι τοῦδε ἡ ἀφορμὴ μεγάλων καὶ ἀνεπανορθώτων δυστυχημάτων, κατέστρεψε διὰ παντὸς τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν ἀγάπην τόσων οἴκων, οἱ ὁποῖοι κατέρρευσαν εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῶν θεμελίων των.

Τὸ πρῶτον στάδιον τοῦ γάμου

Λοιπὸν δὲν θὰ σοῦ εἴπω ἐγὼ *ἀπὸ τώρα*, ἀφοῦ μάλιστα ὁ καθιερωθεὶς μὴν τοῦ μέλιτος, τῶν πρώτων δηλαδὴ μεταξὺ τῶν νέων συζύγων φιλοφρονήσεων καὶ τρυφεροτήτων παρῆλθε· θὰ σοῦ εἴπω τὸ ἐναντίον ἀκριβῶς.

Διατρέχεις, φίλη μου, καὶ σὺ καὶ ὁ ἄνδρας σου τὸ πρῶτον στάδιον τῆς πάλης, τοῦ ἀγῶνος, τῆς μονομαχίας τῆς αἰωνίας καὶ ἀτελευτήτου τῶν δύο φύλων, τοῦ ἰσχυροτέρου φυσικῶς πρὸς τὸ ἀσθενέστερον, καὶ τοῦ ἀσθενεστέρου ἠθικῶς πρὸς τὸ ἰσχυρότερον.

Βλέπεις ὅτι μεθ' ὅλους τοὺς καθιερωθέντας ὑπὸ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πολιτείας νόμους, μεθ' ὅλην τὴν ἐπὶ αἰῶνας ἤδη ἐκ παραδόσεως πλέον καθιερωθεῖσαν συνήθειαν τῆς κυριαρχίας τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς ὑποταγῆς τῆς γυναικὸς ἡ ἀν-

θρωπότης δὲν κατώρθωσεν οὔτε τοῦ κυριάρχου τὰ δικαιώματα νὰ καθορίσῃ λογικὰ καὶ σύμφωνα πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, οὔτε τῆς ὑποτεταγμένης τὰ καθήκοντα νὰ ρυθμίσῃ ἀναλόγως πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην αὐτῆς ὑπόστασιν.

Πλὴν τούτου οἱ θεσμοὶ αὐτοί, οἱ θεσπισθέντες κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους, καθ' ἣν ἐποχὴν δηλαδὴ ἡ κοινωνία ἐπὶ ὅλως διαφόρων βάσεων εἶχε θεμελιωθῆ καὶ ὁ βίος ὑπὸ ἐντελῶς διαφόρους διεξήγετο συνθήκας, οἱ θεσμοὶ αὐτοί, ἐὰν τότε ἐφηρμόζοντο ἀκινδύνως καὶ ἀκόπως, σήμερον ὅμως συντελοῦσιν, ὅπως ἡ πάλη, ὁ ἀγὼν ὁ φυλετικὸς τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς ἀποβαίνῃ πολὺ ἐπικίνδυνος, πολὺ ἀκροσφαλὴς διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς οἰκογενειακῆς μηχανῆς.

Ἀπόδειξις τῆς ἀληθείας αὐτῆς εἶναι ὅτι ἡ θεμελιώδης ἠθικὴ ἀρχή, ἐπὶ τῆς ὁποίας τότε ἐστηρίζετο ὁ γάμος, «*οὓς ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω*», ὅτι ἡ ἀρχὴ αὕτη κατερρίφθη ἐντελῶς καὶ σήμερον καταντᾷ νὰ ἔχωμεν εἰς τὰς στατιστικὰς τῶν γάμων μεγαλείτερον σχεδὸν ἀριθμὸν διαζυγίων ἢ συζεύξεων.

Ἀκριβῶς δὲ τὰ τρία τέταρτα τῶν διαζυγίων συμβαίνουν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐγγάμου ζωῆς, πρὶν ἢ δηλαδὴ οἱ νέοι σύζυγοι γνωρισθοῦν καὶ ἀγαπηθοῦν ἀρκετά, ὥστε ἐκ τῶν ἀμοιβαίων ὑποχωρήσεων νὰ θεμελιώσουν τὴν τόσον ποθητὴν καὶ τόσον ὀνειροπολουμένην ὑπὸ τῆς ἀνθρωπότητος εὐτυχίαν.

Σὲ βλέπω ἐκπληττομένην διὰ τὸ *ἀγαπηθοῦν ἀρκετά*, διότι βέβαια καὶ σὺ πλανᾶσαι, ὅπως ὅλοι καὶ ὅλαι πλανώμεθα, νομίζουσα, ὅτι ἀληθῶς ἐρωτευμέναι εἴμεθα μόνον ἐφ' ὅσον κτυπᾷ ἡ καρδιά μας, διότι βλέπομεν διερχόμενον ὑπὸ τὰ παράθυρά μας τὸ ἀγαπώμενον πρόσωπον, ἢ ἐφ' ὅσον τὰ βλέμματά μας ἀναζητοῦνται μὲ μεγάλην δόσιν ἠλεκτρισμοῦ καὶ αἱ χεῖρές μας συσφίγγονται μὲ ὑπερτάτην δύναμιν πυρετοῦ.

Λοιπὸν ὄχι. Τὸ αἴσθημα αὐτὸ ἀπορρέει, ἀπὸ ἓν δημιούργημα φανταστικὸν καὶ ὑπόκειται φυσικῶς, ὡς ὅλα τὰ ἀποκυήματα τῆς φαντασίας εἰς ἐντελῆ ἐξάτμισιν. Ἴσως μάλιστα καὶ εἰς προωροτέραν τῶν ἄλλων, ἀφοῦ συχνάκις μὲ τὴν πρώτην τῆς πραγματικότητος πνοὴν ὁ ἐξ ὅλων τῶν μαγικῶν χρωμάτων τῆς ἴριδος ἐξυφανθεὶς πέπλος καταπίπτει, καὶ ὄπισθεν αὐτοῦ προβάλλουν ὡς εἰδεχθῆ φαντάσματα ὅλαι αἱ ἀτέλειαι καὶ τὰ πάθη καὶ αἱ κακίαι, αἱ συμφυεῖς πρὸς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεός, μὴ λησμονῆς, ὅτι ἔπλασεν ἀπὸ λάσπην.

Λοιπόν, φοβοῦμαι ὅτι εὑρίσκεσαι ἀκριβῶς εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τώρα σύ· ὅτι διέρχεσαι ἀκριβῶς τὴν πλήρη δοκιμασιῶν περίοδον τοῦ νὰ βλέπῃς ἑτοιμόρροπον τὸ ἀπὸ Loïi-Fuller αὐτὸ παραπέτασμα, τὸ ὁποῖον σὺ καὶ ἐκεῖνος εἴχετε ὑψώσει εὐθὺς μετὰ τὸ κατώφλιον τῆς νέας σας ζωῆς. Μὴν ἔχῃς δὲ τὸν ἐγωϊσμὸν νὰνομίζῃς ὅτι τὸπαραπέτασμα αὐτὸ ρίπτει μόνος ὁ ἀνὴρ καὶ ὅτι αἱ μικροσκοπικαὶ καὶ ἁβραὶ χεῖρές σου δὲν συντελοῦν διόλου εἰς τὴν ἱεροσυλίαν αὐτήν, ὡς θὰ τὴν ὀνομάζῃς, εἶμαι βεβαία. Ἂν καὶ σὲ γνωρίζω ἀρκετά, ἂν καὶ εἰξεύρω πόσους θησαυροὺς εὐγενῶν καὶ μεγάλων αἰσθημάτων περικλείει ἡ ψυχή σου· ἂν καὶ εἰξεύρω ὅτι διὰ νὰ μᾶς πλάσῃ ὁ Δημιουργὸς δὲν μετεχειρίσθη λάσπην, ὡς ἔκαμε διὰ τοὺς ἄνδρας, ἀλλὰ τὴν διυλισμένην ἤδη ἀπὸ τὰς πρώτας ρυπαρότητας καὶ τοὺς πλέον χονδροειδεῖς σκώληκας σάρκα τοῦ ἀνδρός, ἐν τούτοις δὲν εἴμεθα καὶ ἡμεῖς, φίλη μου, ἀπηλλαγμέναι ἀπὸ τὰ *μικρόβια* ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἀπειλοῦν νὰ μεταβληθοῦν εἰς *μεγαλόβια*, ἀκριβῶς ἐκ τῆς τεχνητῆς καὶ παρὰ φύσιν ζωῆς, τὴν ὁποίαν ἠκολουθήσαμεν καὶ ἀκολουθοῦμεν ἐπὶ τόσους ἤδη αἰῶνας.

Δὲν θέλω ἐν τούτοις νὰ προχωρήσω εἰς τὴν ὑπόθεσίν μου αὐτὴν πρὶν ἢ νεωτέρα ἐπιστολή σου μὲ πείσῃ ὅτι πραγματικῶς δὲν ἠπατήθην καὶ ὅτι ἀνέγνωσα διὰ μέσου τῶν γραμμῶν σου τὴν ψυχολογικὴν κρίσιν, τὴν ὁποίαν διέρχεσαι, χωρὶς ἴσως, ἴσως, νὰ τὸ ἔχεις ἀντιληφθῆ καὶ σὺ ἡ ἰδία, ἢ μᾶλλον χωρὶς νὰ θέλῃς νὰ τὸ πιστεύσῃς. Ὦ! τὸ ὄνειρον τῆς ἀσυλλήπτου εὐτυχίας! ποῖος δὲν θέλει νὰ τὸ παρατείνῃ; Ποῖος δὲν θέλει νὰ τὸ ὀνειρεύεται, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον καιρόν;

ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ ΣΤΗ ΚΟΛΑΣΙ

Μία μελαγχολικὴ βραδειὰ μὲ τὸ βασίλεμμα τοῦ ἡλίου ἡΨυχὴ καθισμένη κοντὰ στὸ παράθυρό της, κύτταζε γιὰ ὥρα πολὺ τὴν ὁλόγυρα φύσι· ἔπειτα μαζεύοντας μερικὰ σκόρπια φύλλα χαρτὶ ἀπ' τὴν ποδιά της, ἐδιάβασε αὐτὰ μὲ φωνὴν μυστικὴν καὶ τραγουδιστὴ σὰν νὰ ἔψελνε προσευχὴ λυπητερή.

«Τὸ πρόσωπό της εἶνεὠχρὸ σὰν ἀχτῖνα φεγγαριοῦ, τὰ μαλλιά της εἶνε ξανθὰ σὰν χρυσάφι καὶ τὰ μάτια της ἔχουνε τὸ χρῶμα τοῦμενεξὲ καὶχαρωπὸ χαμόγελο φωτίζει τὸ ὠχρὸ στοματάκι της, γιατὶ ἔπειτα ἀπὸ λιγάκι θὰ παντρευθῇ. Ἑτοιμάζουνε τὸ νυμφικὸ φόρεμά της· ἡ ἴδια ἐδιάλεξε τὴς δαντέλλες καὶ τὸ μεταξωτὸ καὶ τὰ ἀτίμητα στολίδια ποῦ θὰ τῆς χαρίσῃ ὁ ἀρραβωνιαστικός της.

Ἡ ἐκκλησία θὰ εἶνε στολισμένη 'σὰν γιὰ γάμους βασιλικοὺς μ' ἀτέλειωτες γυρλάντες ἀπὸ ὅλα τὰ λούλουδα τοῦ κάμπου, ποῦ θὰ σμίγουνε τὴν μυρουδιά τους μὲ τὴν μυρουδιὰ τοῦ λιβανιοῦκαὶ μὲ τὴς ὁλόχρυσες ἀχτῖνες ποῦ θὰ χύνουνε τ' ἀμέτρητα φῶτα· ὅλες ἡ καμπάνες θὰ χτυπήσουνε χαρωπά, ὅλα τὰ ὄργανα θὰ παίξουνε. Ἀντάμα χτίζουνε τ' ἀέρινα παλάτια τῆς εὐτυχίας τους ποῦ ὁ καιρὸς θὰ περνάῃ σὰν γλυκὸ ὄνειρο ἀνάμεσα σὲ φιλιὰ καὶ σὲ χάδια.

Μέσα σ' ὅλην αὐτὴν τὴ χαρὰ βήχας ξερὸς πότε, πότε ἀκούγεται, μὰ μήτε ὁ ἕνας, μήτε ὁ ἄλλος προσέχουνε· ἡ σκέψι τους τρέχει στὴν εὐτυχία ποῦ τοὺς περιμένει· δὲ βλέπουνε μπροστά τους παρὰ χῶρες φωτόλουστες, ποῦ θὰ γνωρίσουνε τὴ μέθη τῆς ἀτέλειωτης ἀγάπης.

* * *

Φέρνουν τὸ νυφικὸ φόρεμά της, τὴς δαντέλλες, τὴς τὰ στολίδια της καὶ τὰ λουλούδια τῆς πορτοκαλιᾶς ποῦ θὰ στολίσουνε τὰ χρυσᾶ μαλλιά της.

Καὶ στολίζουνε τώρα τὴ πεθαμμένη μὲ τὸ νυφικὸ φόρεμά της, μὲ τὰ ἄλλα στολίδια τοῦ γάμου της καὶ τὴν ξαπλώνουνε πάνω στὸ κάτασπρο κρεβάτι της. Ποτὲ δὲν ἤτανε πειὸ ὤμορφη ἀπὸ τὴν ὥρα 'κείνην.

Κοιμᾶται ἥσυχα-ἥσυχα καὶ ὁ δύστυχος ἀρραβωνιαστικός της τὴν κλαίει στὸ πλάϊ. Ἄχ! πόσο εἶνε λυπημένος ὁ πτωχός.

Ἡ ἐκκλησία ποῦ θὰ παντρεύουνταν δὲ θὰ στολιστῇ μὲ λούλουδα καὶ μὲ φῶτα, θὰ στρωθῇ ὅλη μὲ μαῦρα κρέπια καὶ μονάχα οἱ λυπητεροὶ ἦχοι τοῦ ὀργάνου καὶ οἱ ἀτέλειωτοι στεναγμοὶ τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ της θ' ἀκουσθοῦνε.

* * *

Λὲν πῶς μέσα στὸ παράδεισο ὁ Θεὸς εἶνε θρονισμένος σὲ θρόνο διαμαντένιο ἀνάμεσα σ' ἀγγέλους καὶ ἀρχαγγέλους ποῦ λάμπουνε σὰν ἥλιος, καὶ σὲ ἀμέτρητους πατριάρχας ντυμένους μὲ κατακόκινα φορέματα. Κοντὰ στὸ θρόνο του στέκονται ἀκόμη ἡ αἰθέριες παρθένες στὰ κάτασπρα ντυμένες καὶ στεφανωμένες μ' ὁλόχρυσα στέφανα. Πιασμένες ἀπ' τὰ χέρια καὶ μὲ τὰ κεφάλια σκυμμένα ἀκοῦνε ἀκίνητες τῆς οὐράνιες ἁρμονίες ἀπ' τῆς ἄρπες καὶ τῆς χρησὲς λύρες καὶ τῆς γλυκὲς φωνὲς τόσων παιδιῶν, ποῦ κλειοῦνε μέσα τους ἀνέκφραστη γλύκα.

Ἀνάμεσα στὴς οὐράνιες παρθένες τώρα φαίνεται ἀκόμα μιὰ ἄλλη· τὸ πρόσωπό της εἶνε τόσο λυπημένο ποῦ μία ἀπ' τῆς συντρόφισές της τὴν ρωτάει:

— Γιατί, ἀδερφή μου, εἶσαι τόσο λυπημένη;

— Στενοχωριέμαι ἐδῶ, τῆς ἀπαντάει ἡ νεοφερμένη. Θέλω νὰ φύγω ἀπ' τὸ παράδεισο καὶ νὰ γυρίσω πίσω στὴ γῆ.

— Μὴν τὸ ξαναπῇς, ἀδερφή μου· πήγαινε καλλίτερα νὰ βρέξῃς τὸ μέτωπό σου, τ' αὐτιά σου καὶ τὰ ματιά σου μὲ τ' ἁγιοσμένο νερὸ ποῦ τρέχει στὴν πόρτα τοῦ παραδείσου. Πήγαινε σ' αὐτὴ τὴν πηγὴ καὶ θὰ ἐπιτρέψῃς ἥσυχη καὶ χωρὶς καμμιὰ ἐνθύμησι γιὰ τὴν γῆ καὶ γιὰ ὅσους ἄφησες ἐκεῖ.

— Ποτέ μου δὲ θὰ πάω κοντὰ σ' αὐτὴν τὴν πηγή, τῆς ἀπαντάει ἡ δύστυχη παρθένα. Δὲν θέλω νὰ ξεχάσω τὴν γῆ καὶ τὸν πολυαγαπημένο μου ποῦ ἄφησα 'κεῖ κάτου.

Κ' ἀμέσως πάει κοντὰ στὸ θρόνο τοῦ Θεοῦ, λέει μιὰ προσευχὴ ποῦ κανεὶς δὲν τὴν ἀκούει καὶ ἔπειτα φεύγει ἀπ' τὸν παράδεισο.

* * *

Μὲς τὸ περιβόλι ποῦ εἴπανε τὰ πρῶτα λόγια τῆς ἀγάπης τους, μέσα σ' αὐτὸ τ' ἀγαπητὸ περβόλι ἡ νειὰ ἐστάθηκε. Τὰ γιασεμιὰ καὶ τὰ τραντάφυλλα ἀνθίζανε ἀκόμη, λούλουδα χωρὶς καρδιὰ ποῦ δὲ μαράθηκαν γιὰ νὰ δείξουνε τὴν λύπην τους, καὶ ἡ λίμνη ἤτανε γαλανὴ καὶ γελαστὴ σὰν νὰ μὴν εἶχε τίποτε γείνει. Ἡ κόρη πλησίασε ἔπειτα στὸ σπίτι, ἤταν κατάκλειστο καὶ μονάχα αὐτὸ φαίνονταν λυπημένο· Προστὰ στὴν πόρτα μιὰ γυναῖκα καθότανε καὶ ἡ κόρη τὴν 'ρώτησε:

— Ποῦ εἶναι ὁ νειὸς ποῦ καθότανε ἐδῶ, μὲ μονάχο σύντροφο ἕνα μαῦρο σκύλλο μὲ μάτια λαμπερά;

Ἡ γρηὰ ἀποκρίθηκε.

— Αὐτὸς ὁ νειὸς ἔφυγε.

— Ποῦ εἶναι λοιπόν; Ὦ! πές μου, σὲ παρακαλῶ, ποῦ εἶναι αὐτὸς ὁ νειὸς καὶ γιατί ἄφησε τὰ μέρη αὐτὰ ποῦ τοῦ θυμίζουν τόσο φριχτὲς ἀνάμνησες μὰ καὶ τόσο γλυκειές; Βέβαια θὰ ξέχασε τὴν ἀρραβωνιαστικιά του· θὰ ξέχασε 'κείνη π' ἀγαποῦσε καὶ ποῦ θὰ 'κανε ταίρι του.

— Ἡ γρηὰ μίλησε: Μὴ λυπᾶσαι, παιδί μου. Ὁ νειὸς αὐτὸς δὲ ξέχασε τὴν ἀγάπη του. Πέθανε γι' αὐτή. Γι' αὐτὸν ἡ καμπάνες δὲ χτύπησαν λυπητερά· γι' αὐτὸν ἡ ἐκκλησιὰ δὲ στρώθηκε μὲ μαῦρα κρέπια· γι' αὐτὸν δὲν ἀνάφτηκαν λαμπάδες καὶ δὲν ἐθάφτηκε μέσα στὴν ἐκκλησιὰ σὰν τὴν ἀρραβωνιαστικιά του· γιατί σκοτώθηκε μονάχος του καὶ λὲν πῶς ἡ ψυχή του ἤταν κολασμένη.

Τότε ἡ κόρη τῆς εἶπε:

— Εἶμαι ἡ ἀρραβωνιαστικιὰ τοῦ κολασμένου καὶ 'σὰν κι' αὐτὸν θέλω καὶ ἐγὼ νὰ κολαστῶ. Τί μὲ μέλει ὁ παράδεισος ποῦ ἔρχομαι, ὁ παράδεισος αὐτὸς γεμάτος ἀπὸ ἀγγέλους, ἀρχαγγέλους, μάρτυρας, ἁγίους, παιδάκια καὶ παρθένες; Γιὰ μένα παράδεισος εἶναι ἐκεῖ ποῦ εἶναι καὶ ἡ ἀγάπη μου. καὶ θὰ εἶναι ἡ κόλασις ἂν ὁ ἀρραβωνιαστικός μου εἶναι στὴ κόλασι. Σὲ παρακαλῶ, καλή μου γρηά, δῶσέ μου νὰ πιῶ φαρμάκι γιὰ νὰ πάω 'κεῖ ποῦ εἶνε ὁ πολυκγαπημένος μου.

Ἡ γρηὰ ἀρνήθηκε νὰ τῆς δώσῃ τὸ φαρμάκι· τότε ἡ κόρη ἔλυσε τὴ ζώνη της καὶ πνίχτηκε μὲ τ' ὁλόχρυσο κορδόνι. Καὶ λὲν πῶς ἡ ψυχὴ τῆς ἀθώας παρθένας κολάστηκε μαζῆ μὲ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀρραβωιαστικοῦ της.

('Από τὴ Ψυχὴ τοῦ Jacques Dorelle).

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΜΟΥΤΖΑ

Β'.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Ἐλισάβετ Μουτσᾶ ἐπάλαιε κατὰ τῶν προλήψεων τοῦ δουλικοῦ βίου, εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὴ ὡς καὶ καὶ ὅλαι αἱ συμπολίτιδές της ἦσαν καταδικασμέναι, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐζήτει νὰ ἐκπατρισθῇ καὶ ἐπροτίμα τὸν βίον τῆς μονῆς ἀπὸ προβληματικὴν εὐτυχίαν, ἣν ὁ γάμος ὑπέσχετο εἰς τὴν κόρην τοῦ χρόνου ἐκείνου, κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἡ ἐντεῦθεν τοῦ Ἰονίου πελάγους πατρὶς ἀπεδύετο εἰς τὸν μέγαν τῆς ἀπελευθερώσεώς της ἀγῶνα, εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας.

Εἶναι δὲ φαινόμενον ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ἡ Ἐλισάβετ Μουτσᾶ, ἡ τόσον ἐντρυφῶσα εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν ἠθικῶν της στενοχωριῶν, ὡς γυνὴ ἀσφυκτιῶσα ὑπὸ τὸ βάρος τῶν προλήψεων, φαίνεται ἀδιαφοροῦσα ἐντελῶς διὰ τὸν κατὰ τῆς δουλείας ἀγῶνα, εἰς ὃν ἀποδύεται ἡ πατρίς της, διὰ τοὺς κινδύνους εἰς οὓς ἐκτίθενται αἱ ἐν τῇ ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων ἀδελφαί της.

Οὐδαμοῦ τῆς αὐτοβιογραφίας της ἀναφέρεταί τι περὶ τῆς δοκιμαζομένης τότε Ἑλλάδος, οὐδαμοῦ φαίνεται ἔχουσα τὴν ἰδέαν τῆς διεξαγομένης ὑπὲρ τῶν ὅλων λυσσώδους πάλης ἐκεῖ δύο βήματα μακρὰν τῶν αἰωνίως ἀνθισμένων τῆς πατρίδος της κήπων. Ἡ ὀσμὴ τῆς πυρίτιδος εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἔφθανε μέχρι τῆς ὡραίας νήσου, ἀλλ' οὔτε οἱ πυροβολισμοὶ εἶναι δυνατὸν νὰ μὴν ἔφεραν τὴν ἀπήχησίν των ἕως ἐκεῖ.

Ἀλλ' οὔτε εἰς τὰ φιλολογικὰ δοκίμιά της, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε εἶδον τὸ φῶς, ἀλλὰ τὰ ὁποῖα μεθ' ὑπερηφανείας ὀνομάζει *συγγράμματά* της, ὑπάρχει κἂν εἷς, τίτλος ἀναφερόμενος εἰς τὴν πολεμικὴν καὶ ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως τῆς δούλης Ἑλλάδος δρᾶσιν τῶν ὁμοεθνῶν της.

Πῶς νὰ ἐξηγήσῃ τις τὸ φαινόμενον τοῦτο; Εἰς τί νὰ ἀποδώσῃ τὴν ψυχρότητα καὶ ὀλιγωρίαν τῆς νοήμονος καὶ ἀνεπτυγμένης ταύτης γυναικὸς διὰ τὸ εἰς τὴν ψυχὴν παντὸς ἀνθρώπου ἐνυπάρχον φύσει πατριωτικὸν αἴσθημα; Ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ αἰσθάνεται τίποτε διὰ τὴν δούλην Ἑλλάδα,

αὐτὴ ἡ τόσον ἀποστρεφομένη τὴν δουλείαν καὶ τόσον ἐζανισταμένη κατ' αὐτῆς ; Εἶναι δυνατὸν νὰ ἠγνόει τὰ κατ' αὐτήν, ἀφοῦ καὶ ὁ πατήρ της ἦτο ἄνθρωπος ἀνεπτυγμένος πως καὶ κατεῖχε δημόσιον ἐν τῇ νήσῳ ἀξίωμα καὶ οἱ κατὰ καιροὺς διδάσκαλοί της, ἂν καὶ ἱερεῖς, ἦσαν ἄνθρωποι εὐρείας μαθήσεως καὶ ἰδίᾳ ὁ τελευταῖος τούτων Β. Ρομαντζᾶς, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐκπαιδευθῆ εἰς Πατάβιον καὶ εἶχε χρηματίσει ἐκκλησιαστικὸς ῥήτωρ παρὰ τῷ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἴσως ὁ υἱός της Ἐλισαβέτιος Μαρτινέγκος, ὅστις ἀποσπάσματα μόνον τῆς αὐτοβιογραφίας της ἐδημοσίευσε, παρέλειψε τὰς σελίδας ἐκείνας, αἵτινες δὲν ἀπέβλεπον ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν βίον τῆς μητρός του, ἢ ἴσως ἀπωλέσθησαν σελίδες καὶ σημειώσεις της, ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν. Ἡ τελευταία αὕτη ὑπόθεσις φαίνεται πιθανωτέρα, διότι οἱ περὶ τὴν Ἐλισάβετ καὶ ὡς κόρην καὶ ὡς ἔγγαμον γυναῖκα ἐλαχίστην φαίνονται ἀποδίδοντες σημασίαν εἰς τὸ συγγραφικὸν ἔργον της, ἀφοῦ ἡ ἰδία, γράφουσα πρὸ τοῦ θανάτου της λέγει: *Δυστυχισμένη Ἐλίζα ! ποῦ εἶναι τώρα ἐκείνη ἡ εὐτυχεστάτη καὶ ἐνάρετη ζωή, τὴν ὁποίαν ἐπήγαινες, προσφάγοντας μὲ τοῦ νοῦ σου τὰ μάτια ; Καὶ σεῖς, μαῦρά μου συγγράμματα, ὅπου σᾶς ἀγαποῦσα καὶ ἤθελα τὸ καλόν σας ὅ,τι λογῆς μία ἀγαπητὴ μητέρα τὸ θέλει εἰς τὰ τέκνα της, ἔχετε κλεισμένα ἐδῶ μέσα, ὅπου σᾶς ἔχω, νὰ χορτάσετε τὴν κοιλιὰν τῶν σαράκων, ἢ ἔχει κανένα καιρὸν ὁ ἀδελφός μου νὰ σᾶς εὐβγάλῃ καὶ νὰ σᾶς δώσῃ εἰς τοὺς δούλους του διὰ νὰ σᾶς ξεσχίσουν καὶ νὰ μεταχειρίζωνται τὰ μέλη σας εἰς τὰς χρείας τοῦ μαγειρείου ; Ἐγὼ ἀποθνήσκω, ἀλλὰ πόσον ὁ θάνατός μου ἤθελε μὲ λυπεῖ ὀλιγώτερον, ἀνίσως ἠμποροῦσα νὰ σᾶς παραδώσω εἰς κανένα σπουδαῖον, εἰς κανένα ὅπου νὰ τιμᾷ καὶ ὄχι νὰ καταφρονῇ τὰ γεννήματα τῆς ἀγχινοίας.*

Καὶ ἔχει γράψει ἡ Ἐλισάβετ Μουτζᾶ καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ εἰς τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν καὶ πρωτότυπα δράματα καὶ τραγῳδίας καὶ μεταφράσεις πολλὰς καὶ ἐφιλοδόξει, ὡς ἡ ἰδία λέγει, νὰ μεταφράσῃ πολλὰ ἀκόμη ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἰς τὴν *ρωμαϊκὴν*, ὡς ὀνομάζει τὴν καθομιλουμένην ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ἀξία λόγου φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ μετάφρασίς της τοῦ *Προμηθέως Δεσμώτου τοῦ Αἰσχύλου* εἰς ἑλληνικὴν δημοτικὴν γλῶσσαν καθὼς καὶ ἡ *Ὀδύσσεια τοῦ Ὁμήρου*, ἀμφότερα εἰς πεζόν. Πρωτότυπα δὲ ἑλληνικὰ ἔργα της εἶναι : *Αἱ Θῆβαι ἐλευθερωμέναι, Ἡ τιμωρημένη ἀπάτη, Εὐρύμαχος, Εὐρύκλεια καὶ Θεανώ, Ροδόπη, Ἡ οὐράνιος Δικαιοσύνη, Ὁ καλὸς πατήρ, κωμῳδία. Ἡ μητρυιά, κωμῳδία. Πραγματεῖαι περὶ οἰκονομίας καὶ περὶ ποιητικῆς καὶ ὠδὴ εἰς τὸ Πάθος τοῦ Χριστοῦ.*

Εἰς τὴν ἰταλικὴν δὲ ἔργα της εἶναι : Numitore, τραγῳδία. Bruto primo, τραγῳδία. Enrico o l' Innocenza, τραγῳδία φανταστική. Laodice o la prudenza, τραγῳδία ἠθική. Il Tiranno punito, δρᾶμα ἠθικόν. La Teano o la Guistizia Legale, δρᾶμα. Licurgo o la Mansuetudine, δρᾶμα ἠθικόν. Glieffetti della discordia, τραγῳδία. L' eccellenza della Guistizia, δρᾶμα. Il Rigore delle Leggi, τραγῳδία. Il Buon Re, δρᾶμα. Libro di diverse composizione poetiche. I Pastori, κωμῳδία. Novelle morali. La saggia madamigella, κωμῳδία. Il buon procuratore, κωμῳδία.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι ἡ Ἐλισάβετ Μουτζᾶ, ἂν καὶ εἶχε διδασκάλους, οἱ ὁποῖοι εἶχον διδαχθῆ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἀναμφιβόλως εἶχον ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὴν φιλολογικὴν δρᾶσιν καὶ τὸ ὕφος καὶ τὴν σχολαστικὴν γλῶσσαν τῶν Φαναριωτῶν συγγραφέων, οὐχ ἧττον οὐδέποτε ἔγραψέ τι εἰς τὴν γλῶσσαν ἐκείνην, ἀλλ' οὔτε εἰς τὴν τότε καθαρεύουσαν. Ἔγραψε φυσικώτατα καὶ ἀφελέστατα τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἤκουε ἀπὸ μικρὸν παιδί, τὴν γλῶσσαν εἰς ἣν ὁ Σολωμὸς ἔγραψε τὰ ἀθάνατα ποιήματά του. Τὸ ὕφος της εἶναι ἀφελές, φυσικόν, χαριτωμένον, καὶ τὴν πολύλογον ἐνίοτε ἀφήγησίν της ἀπανθίζει ἀβρότης, ἄρωμα λεπτόν, τὸ ὁποῖον διαθέτει εὐαρέστως τὸν ἀναγνώστην πρὸς τὴν συγγραφέα. Νομίζει τις ὅτι, ἀφηγουμένη λεπτομερῶς τὰ κατ' αὐτήν, ἐπιθυμεῖ νὰ ἀφίσῃ πιστὴν εἰκόνα τῆς γυναικός, ἥτις κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐπεχείρει νὰ μορφώσῃ τὸ πνεῦμά της, νὰ διαπλάσῃ τελειότερον τὰ αἰσθήματά της. Ἡ αὐτοβιογραφία της εἶναι συγχρόνως ἀξιοπερίεργος καὶ ἀξία ἰδιαζούσης μελέτης ἠθογραφία τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τοῦ αἰῶνος αὐτοῦ ἐν Ζακύνθῳ.

Ὁ γάμος της μετὰ τοῦ Νικολάου Μαρτινέγκου ἀποτελεῖ σελίδα κοινὴν τῆς ἱστορίας τῶν γάμων ὅλων τῶν νεανίδων τῆς ἐποχῆς της, ἴσως δὲ καὶ τῆς ἰδικῆς μας. Ἦτο γάμος ἐκ συνθήκης, γάμος εἰς τὸν ὁποῖον τὰ χρήματα διεδραμάτισαν μέγα μέρος, γάμος μελετώμενος ἐπὶ πολὺν καιρὸν καὶ ἀναβαλλόμενος ἑκάστοτε ἀκριβῶς διὰ λόγους καθαρῶς χρηματικούς. Καὶ ἀφήνομεν τὴν ἰδίαν νὰ διατυπώσῃ τὰς ἐντυπώσεις της διὰ τὴν χρηματικὴν ἀπληστίαν τοῦ μελλονύμφου της : *ἀλλὰ βλέποντας τῆς ἀναβολαὶς τοῦ καιροῦ ὅπου, μᾶς ἔκαμνεν εἰς τὸ νὰ τελειώσῃ τὸν γάμον καὶ πρὸς τούτοις τὸν πόθον, ὅπου εἶχε διὰ τὰ πολλὰ προικιά, τόσον ἡ καρδία μου τὸν ἐμίσησεν, ὅπου δὲν ἤθελα πλέον νὰ ἀκούω μήτε τὸ ὄνομά του.*

Τέλος πάντων ὁ γάμος ἀποφασίζεται καὶ ἡ Ἐλισάβετ γνωρίζει τὸν μνηστῆρά της, τὸν ὁποῖον μᾶς περιγράφει ἐν λεπτομερείᾳ : *Ἡ ἡλικία του εἶναι περισσότερον ἀπὸ τεσσαράκοντα χρόνων· εἰς τὸ κορμὶ εἶναι ὑψηλός, λιγνός, μὲ εὔμορφαις πλάταις· εἰς τὸ πρόσωπον μήτε εὔμορφος, μήτε ἄσχημος, μὲ μαλλιὰ μαῦρα, καὶ ὄψιν μελαγχροινήν.*

Καὶ μὲ τὴν περιγραφὴν αὐτὴν τοῦ συζύγου της καὶ μακροσκελῆ τοιαύτην τοῦ ἠθικοῦ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος τέλος τὴν ἀπήλλαξεν ἀπὸ τὸ μοναστήρι καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ παράδοξα καὶ ἐκκεντρικὰ σχέδιά της, ἡ Ἐλισάβετ Μουτζᾶ Μαρτινέγκου τελειόνει τὸ πρῶτον μέρος τῆς αὐτοβιογραφίας της τὴν 26ην Ἰουνίου 1831, ὑποσχομένη νὰ γράψῃ τὸ ὑπόλοιπον εἰς τὸ γῆράς της, εἰς τὸ ὁποῖον, ὡς λέγει, θὰ κάμῃ γνωστόν, ἐὰν ὁ ἄνδρας της εἶναι ἀληθῶς τόσον ἐνάρετος, ὅσον ὁ κόσμος τῆς λέγει.

Ἀλλὰ τὸ δεύτερον αὐτὸ μέρος τῆς αὐτοβιογραφίας της δὲν ἐγράφη ποτὲ διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι ἡ ἀτυχὴς Ἐλισάβετ ἀπέθανεν ἓν ἔτος ἀκριβῶς ἀπὸ τοῦ γάμου της εἰς τὸν τοκετὸν τοῦ υἱοῦ της Ἐλισαβετίου, ὅστις ἐδημοσίευσε τὴν αὐτοβιογραφίαν τῆς μητρός του, ὄχι ὅμως καὶ τὰ διάφορα ἔργα της, ὡς ὑπέσχετο εἰς τὴν δημοσίευσίν του αὐτήν.

ΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΜΟΥ
ΕΝ ΤΗ ΩΡΑΙΑ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

1

Δυὸ φῶτα γλυκοφέγγουνε, χαρίεσσ' Ἀντιγόνη,
ἀπ' τὴν ἀπέναντι πλευρὰν τῆς ἐρασμίας Χάλκης.
Τὸ ἕν ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ θεσπεσίου λόφου,
ὅπου ζωῆς πνευματικῆς ὑψοῦται θεῖος φάρος
καὶ τῆς πανσέπτου ὁ ναὸς ἐγείρεται Τριάδος.
Τὸ ἄλλο ἐκ τῶν ἀντικρὺ ἐκείνης δύο λόφων,
ὅπου ἐστὶν ἐθνικῆς ζωῆς εἷν' ἱδρυμένη
ἐκ τοῦ θεομητορικοῦ πυρὸς θερμαινομένη,
διότι ἔχει κέντρο της ναὸν τῆς Παναγίας.

2

Κι' αὐτὰ τὰ δύο φωτεινὰ σημεῖα ὁμοιάζουν
τοὺς ἀκοιμήτους ὀφθαλμούς, ποῦ βλέπουνε τὸν κόσμον
ἀπὸ τὰ ὕψη τ' οὐρανοῦ καὶ τὸν ζωογονοῦνε.
Καὶ εἷν' ὁ ἕνας ὀφθαλμός, ὁ Ὀφθαλμὸς Ἐκεῖνος
τῆς παμφαοῦς τριαδικῆς Θεότητος ὁ μέγας,
Ὁ τοῦ παντὸς Δημιουργός, ὅστις τὰ πάντα εἶδε,
ὅτι ἐδημιούργησε : λ ί α ν κ α λ ά· ὁ ἄλλος
εἷν' ὁ τῆς Θεομήτορος, ἐξ ἧς Θεοῦ ὁ λόγος
ἐνεσαρκώθη κι' ἠθικῶς ἀνέπλασε τὸν κόσμον.

3

Ὦ! πόσον εἶσαι εὐτυχής, χαρίεσσ' Ἀντιγόνη
αὐτοὶ οἱ δύο ὀφθαλμοὶ πάντοτοτε νὰ σὲ βλέπουν.
Κι' ὅταν εἶν' νύκτ' ἀσέληνος κι' ὁ οὐρανὸς σκοτάδι
καὶ νέφη τὸν σκεπάζουνε μαῦρα, ἀγριωμένα.
Κι' ὅταν ἡ γαλανόφθαλμη σελήνη τὸν φωτίζῃ
καὶ χύνῃ μεσ' τὴν θάλασσα τὴν ἀργυρῆ της αἴγλη,
ἐκεῖν' οἱ δύο ὀφθαλμοί, οἱ δυὸ φανοὶ ἐκεῖνοι
σὲ βλέπουνε καὶ μὲ στοργὴ γλυκειὰ σὲ προστατεύουν !

4

Ναί, Ἀντιγόνη, δι' αὐτὸ κι' ἀπὸ τῆς ἀδελφαῖς σου
κείναις ταῖς δυό, ποῦ εἷν' ἐκεῖ ἀντίκρυ ἁπλωμέναις
στῆς γηραιᾶς Ἀνατολῆς τὴν ἀγκαλιὰ μὲ χάρη,
Καὶ μὲ ὑπερηφάνεια ὅμως σὲ ἀτενίζουν,
χαρίεσσ' Ἀντιγόνη μου, γιατ' εἶνε πειὸ μεγάλαις
καὶ ἔνδοξοι ταῖς κατοικοῦν, θαρροῦν, ἀριστοκράταις·
καὶ ὅλο μὲ τοῦ ἀμαξιοῦ ταῖς λούουνε τὴν σκόνη.
Καὶ μεταξὺ ἐδάλθηκε σὰν κ α ἰ νὰ σᾶς χωρίζῃ
ἡ σκήττα, σὰν νὰ χύθηκε ἀπ' τοῦ Θεοῦ τὴν πλάσι,
καὶ σὰν χελώνη μὲ οὐρὰ ξαπλώθηκε βγαλμένη
Ναί, ἀπ' ταῖς δυό σου ἀδελφαῖς ἐκείναις, Ἀντιγόνη
σὺ εἶσαι πειὸ χαρίεσσα, γιατὶ τῆς χάριταις σου
ὅπως ταῖς ἔδωκ' ὁ Θεός, καθάριαις ταῖς φυλάγεις
καὶ δὲν ταῖς ἀνακάτωσες μὲ ταῖς μωραῖς ἰδέαις,
ποῦ ἔχουνε οἱ ἄνθρωποι καὶ μὲ αὐταῖς θαρροῦνε
πῶς εἷν' ἀπ' τοῦ πολιτισμοῦ τὴν κορυφὴ βγαλμέναις !

5

Σὺ ὅμως μὲ τὴν φυσικὴ ἁπλῆ σου μένεις ὄψι,
Οἱ λόφοι σου μᾶς μένουνε παρθενικὰ λημέρια,
ὅπου τ' ἀθῶα τὰ παιδιὰ σκαλώνουν κι' ἀναβαίνουν
ὡσὰν ἐρίφια ζωηρὰ καὶ διασκελοῦν τοὺς θάμνους
καὶ τρέχουνε ὁλόχαρα σταῖς φουντωταῖς σου πεύκαις
καὶ παίζουνε ἀμέριμνα εἰς τὴν γλυκειὰ σκιά τους.
Κι' ὅπου 'ντυμέναις ἀφελῶς γυναῖκες νύχτα-μέρα
καὶ κόρες περιφέρονται, σὰν νύφαις ὀρειάδες,
στὴν κεφαλή τους φέρουνε τὸν ἑαυτὸν ἐκεῖνον,
ποῦ 'φαίνουν μὲ τὰ χέρια των ἡ νύφαις στοὺς δρυμῶνας·
καὶ εὔμορφ' ἀντικαθιστοῦν τὸν δαιμονώδη πῖλον,
ποῦ φέρνει τοῦ πολιτισμοῦ ἡ δόλια ἀτμοσφαῖρα !

6

Ὦ ! κεῖ ἀπὸ τὰ δεξιά, ἀπ' τοῦ βορειὰ τὸ πνεῦμα,
τοῦ Βυζαντίου τὴν πλευρὰ μὲ χάρη κατοπτεύεις,
χαρίεσσ' Ἀντιγόνη μου, κι' ὡσὰν νὰ σὲ ζηλεύῃ,
καρφώθηκε στὸ μεταξὺ τῆς Πρώτης ἡ φαλάκρα·
τὸν θόλο τῆς Ἁγίας Σοφιᾶς γιὰ νὰ μὴ διακρίνῃς.
Μὰ σὺ δεξιὰ καὶ ἀριστερᾷ βλέπεις τὴν θεία Πόλι
καὶ εἰς τοὺς καλλιτεχνικοὺς λόφους της ἀντικρύζεις
αὐτὴ τὴν καλλιπάρυφον, πρινόσκεπη πλευρά σου.
Καὶ μὲ τοῦ Ἁγιο-Γιώργη σου ἐκεῖ τὸ μοναστήρι
στὴν ζηλευτὴ βασίλισσα τῶν πόλεων θυμίζεις
Ἐκείνους τοὺς θρησκοφιλεῖς βυζαντινούς της χρόνους !

7

Ὦ ! Εἰς αὐτὸ τὸ εὔμορφο τοπίον τῶν πλατάνων,
ποιὰ ἄραγε βασίλισσα καὶ ποιὰ βασιλοκόρη
τῆς μοναχῆς τὸν μελανὸν ἐνδεδυμένη πέπλον
μὲ χάρη περιέφερε τὸ ραδινό της σῶμα ;
Τίς μὲ κελλίον μοναχοῦ τὸν θρόνον ἀνταλλάξας
τοῦ Βυζαντίου βασιλεύς, ἐδῶ περιδιαβάζων
τὰ ὄμματα δακρύβρεκτα προσήλον' εἰς τὴν Πόλιν ;
Ἐν ᾧ ὁ ἥλιος ἔπιπτε στὴν νυκτική του κλίνη
τὴν δύσιν ὁλοπόρφυρον τριγύρῳ του ἀφίνων ;
ἢ τίς ἐκεῖ καθήμενος εἰς τὴν σκιὰν τῆς πεύκης
εἰς τοῦ παντὸς τὸν Ποιητὴν συνέθετ' ὑμνῳδίαν ;
Τώρα νεάνιδες ἁβραὶ τοῦ νέου Βυζαντίου
φαιδραί, συνοδευόμεναι ὑπὸ φιλοσοφοῦντος
νέου ἢ ὑπὸ θαλεροῦ μεσήλικος μὲ πόδας
γοργοὺς ἐπὶ τῆς ράχεως αὐτῆς περιπατοῦσαι
τὴν αὔραν ἀναπνέουσιν αὐτὴν τὴν μυροβόλον,
ἢ γιὰ τὴν ὕπαρξιν Θεοῦ καὶ κόσμου συζητοῦσι.
Καὶ μιὰ ἀπ' αὐταῖς μ' τόνομα τὸ καλλιτεχνικό της,
ποῦ καμαρόνεις βέβαια γιατ' εἷν' ὁμώνυμή σου,
σὰν εὔγειρος ἐρατεινὴ ὑψοῖ τὸ μέτωπό της.
Καὶ ἐνῷ εἰς τὸν ὁρίζοντα τὸ ὄμμα της βυθίζει,
φεύγουν ἀπὸ τὰ χείλη της χαριτωμένα λόγια.

8

Κι' ἀπ' τὴν ἀριστερὴ πλευρά, ποῦ ἡ νοτιὰ φυσάει,
ὤ! πόση χάρις ἀφελής, ἀπέριττος στολίζει
τοὺς λόφους σου· τὰ κράσπεδα ἀπότομα, κρημνώδη
ἐδῶ, ἐκεῖ εἰς ἀμμουδιὰ κολπώδη καταλήγουν·
καὶ τὰ φιλεῖ ἡ θάλασσα γλυκὰ στὴν νηνεμία·
ἀλλοῦ κρημνοὶ ἀδιάβατοι τοῦ ἀετοῦ λημέρια,
περιφρουροῦν τὰ κύματα τὰ πειὸ ἐξωγκωμένα
καὶ στέκονται ἀκοίμητοι φρουροὶ τῶν καλλονῶν σου.

—

Ἡ Προποντὶς τὴν πλάτη της ἀπέναντη ἁπλόνει,
πρὸς τὴν νοτιά, κι' ὁ Ὄλυμπος ὑψόνει ἀντικρύ σου

τὰ ὑψηλά του κάρηνα, ποῦ κρύπτει μέσ' τὰ νέφη·
καὶ τ' ἄχει χιονοσκέπαστα καὶ μέσ' τὸ καλοκαίρι.
Καὶ σὲ θυμό του, φαίνεται, καμμιὰ φορὰ μεγάλο
καμμιὰ πλευρά του τίναξε καὶ καμμιὰ κορυφή του
καὶ ἡ 'Οξειὰ 'στηλώθηκε κι' ἡ Πλάτη ἐκεῖ πέρα·
καὶ μέκουνε σὰν ὀρφανὰ δυὸ παραπονεμένα !

9

Καὶ τῆς πλευρᾶς σου ἄντικρυ αὐτῆς, ὦ 'Αντιγόνη,
πευκογερμένη, χλοερὰ ἐκτείνεται τῆς Χάλκης
τῆς ἐρασμίας ἡ πλευρὰ ἡ δίλοφος· ἐπάνω
στὴν μία χαριτόμορφη, πευκώδη κορυφήν της,
τὴν ἱερά του καλιὰν ἐκεῖ ἔχει στημένην
σεπτὸς Λευίτης, τὴν ζωὴν ἐκλέξας ἐρημίτου,
μακρὰν τῆς τύρβης τῶν παθῶν τὸν Ποιητὴν λατρεύων·
καὶ ὑπὲρ τῶν ὁμοίων του παρακαλῶν 'Εκεῖνον !
— Ὦ! πρὸ ἐτῶν ἡ Μοῦσά μου πολὺ ἐνθουσιώδης
στὴν θέαν τ' εἶχεν ἐμπνευσθῆ ᾠδὰς εὐσεβοφρόνως.

—

Κι' ἐδῶ εἰς τὸν οἰκίσκον σου, τὸν 'Ινδικόν, ὡς λέγουν,
χαρίεσσ' 'Αντιγόνη μου, τὸν βίον του διάγει
τὸν θεωρικόν, ἀπέριττον, τίς εὐγενὴς πολίτης,
τὴν χάριν τῆς ἐρημικῆς ζωῆς ἀπολαμβάνων·
κι' εἰς τῶν ἀθώων καρδιῶν χαίρων τὴν εὐθυμίαν.
— Μακάριος δὲν ἔπαθεν οἰκογενείας πόνους !
καὶ ἡ καρδιά του στέκεται ἀειθαλὴς μυρσίνη.

10

'Αλλ' ἀναβαίν' ἀσθμαίνουσα τοῦ κεντρικοῦ σου λόφου
'Εκεῖνον τὸν πολύκαμπτον, χαριτωμένον δρόμον·
αἱ πεῦκαι μυριάριθμοι δροσώδη σκιὰν δίδουν
μὲ τὸ πυκνὸν βελουδωτόν, ὡραῖον φύλλωμά τους·
κι' εἰς τὸν γλυκύν των ψίθυρον κι' ὁ γέρος ἀναβάτης
τὸν κόπον δὲν αἰσθάνεται τῶν ἀσθενῶν ποδῶν του
καὶ ἀναβαίνει εὔχαρις καὶ φθάνει εἰς τὸ ὕψος
τοῦ λόφου.—Ὦ ! τί θαυμαστόν, ἐξαίσιον τοπίον,
ὡραῖον ὀροπέδιον· ἡ κορυφὴ τοῦ λόφου
θαρρεῖς ἐκόπη εὔμορφα κι' αὐτὸ ἐσχηματίσθη !
πλατύτατον. Καὶ τοῦ Χριστοῦ Σωτῆρος ὁ ναΐσκος
τὸ στεφανώνει· κι' εἰς αὐτὸν τὸ ὄμμα του στηρίζει
ὁ ναύτης, ὅταν τὸ δεινὸν τῆς Προποντίδος κῦμα
τὸν κυνηγᾷ κι' ἀπ' τὸν Χριστὸν ζητᾷ τὴν σωτηρίαν !

11

Ὦ ! ποῖα συναισθήματα γεννᾷ εἰς τὴν καρδίαν
αὐτὸς ὁ πολυφίλητος, χαριτωμένος χῶρος.
Δάσος πευκῶν νεοθαλῶν τὴν δυτικὴν πλευράν του
σκεπάζει χαριέστατα· κι' ἐπὶ τῆς παραλίας
Εἰς τὰς βραχώδεις της πλευρὰς αἱ πεῦκαι φυτρωμέναι
ἅλμα νὰ κάμῃς σαπφικὸν μὲ χάριν σ' ἐμποδίζουν !
Καὶ εἰς τὴν χρυσοπόρφυρον τοῦ ἥλιου ἐκεῖ δύσιν
καὶ τῶν δεινῶν τοῦ βίου σου τὴν μνήμην νὰ βυθίσῃς
σὲ προκαλοῦσιν, ὦ ψυχή, καὶ τὴν βαρυθυμίαν
εἰς ὕμνον εὐσεβόφρονα τοῦ Ποιητοῦ νὰ τρέψῃς !
Οὕτως ὑπάρξεις νεαραὶ ἀγαπημένων ὄντων,
ὡς πεῦκαι νεοφύτευτοι, εἰς τῆς ζωῆς τοὺς βράχους
μᾶς συγκρατοῦν καὶ τ' ὄμμα μας τ' ἀπογοητευμένον
εἰς τ' οὐρανοῦ βυθίζουσι τὴν ἄφθιτον ἀγάπην !

12

'Αλλὰ τοῦ λόφου σου αὐτοῦ, χαρίεσσ' 'Αντιγόνη,
τὴν εὐρυτάτην κι' ὁμαλὴν πλάτην περικυκλώνουν
ὑψίκορμοι, πολύκλαδοι καὶ γηραλέαι πεῦκαι,
μέσον αὐτῶν ἐκτείνεται πλατύτατον πεδίον.
Ὦ ! πόσ' ἐδῶ στὸ παρελθὸν τῶν Βυζαντίνων χρόνων
πόδες ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν ἐβάδιζον ἡσύχως
εἰς τοῦ Σωτῆρος τὴν μονὴν ἐκεῖ ἐγκεκλεισμένοι·
καὶ ἐν ἐκστάσει εἰς οὐρανοὺς ἐπόθουν ν' ἀναβῶσι !

—

Τώρα ἀνθρώπων ὅμιλοι τοῦ ἐν τῇ πόλει βίου
τὸν θόρυβον μὲ τὴν ἐδῶ εἴθεον ἠρεμίαν
ποθοῦντες ν' ἀνταλλάξωσι καὶ μιὰν μόνον ἡμέραν
σπεύδουν ἐδῶ κι' εἰς εὔκρατον ἐκδίδοντ' εὐθυμίαν !

—

Ὦ 'Αντιγόνη, ἀπ' αὐτὴν τὴν θεοθεσίαν σ' ἄκραν
κι' ἐγὼ στοὺς δύο ὀφθαλμοὺς ἐκείνους προσηλοῦσα
τὰ ὄμματά μου ἔμπλεα θερμῆς εὐγνωμοσύνης,
σὲ κατοπτεύω μὲ χαρὰν καὶ διαβεβαιῶσε
ὅτι ποτὲ ἐνόσῳ ζῶ δὲν θέλ ωλησμονήσει
τὸν καθαρὸν ὑγιεινὸν ἀέρα ποῦ σὲ πνέει,
τὰ εὔμορφα τοπία σου καὶ τὰ ἀγνά σου δάση,
αὐτήν σου τὴν μοναδικὴν στὰς νήσους προκυμαίαν,
ὅπου φαιδρὰ ἐπάνω της περιπατεῖ ἡ νεότης
καὶ μετ' αὐτῆς ἀγάλλεται ἡ γραία ἡλικία !
ὅπου τιράσ' ὁ Ποσειδὼν τὸ κῦμ' ἀγριωμένον
κι' εἰς τὴν γαλήνην μ' ἔρωτα τὴν ἀγκαλιάζει θεῖον.
Ναί, ναί, ποτὲ ἐνόσῳ ζῶ δὲν θέλω λησμονήσει
τὸν ἐπὶ σοῦ ἀπέριττον καὶ ἀφελῆ μας βίον,
Καὶ τοὺς δύο ἐκείνους ὀφθαλμούς, ποῦ ἀπ' ἐκεῖ σὲ βλέπουν
καὶ τὰς ζωοπαρόχους τους ποῦ χύνουν χάριτάς τους!

'Εν 'Αντιγόνῃ

Σ. Κ. Λεοντιάς.

ΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΛΒΕΤΟΠΑΙΔΩΝ

(Kirchneite)

Οὕτως ὀνομάζεται ἡ ἑορτή, ἡ ὁποία τελεῖται καθ' ὅλην τὴν γερμανικὴν 'Ελβετίαν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς 'Ιουνίου μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου, πρὸς τέρψιν τῶν παίδων.

Κατὰ τοὺς τέσσαρας τούτους μῆνας ἑκάστη συνοικία ἑκάστης πόλεως, ἕκαστον χωρίον, θὰ τελέσῃ καὶ τὴν Kirchneihe του.

Εἰς πολλὰ τῶν χωρίων μάλιστα ἐπαναλαμβάνεται δὶς καὶ τρὶς εἰς τὸ διάστημα τοῦτο. Γίνεται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Εἰς εὐρεῖαν χλοερὰν πεδιάδα στήνεται μεγάλη στρογγύλη φαιοῦ χρώματος σκηνή, ἔχουσα σχῆμα τρούλου Βυζαντινοῦ, ἥτις στηρίζεται ἐπὶ ἀρκετὰ χονδροῦ πασσάλου, τοῦ ὁποίου τὸ ἄκρον ἐξέχον τῆς σκηνῆς φέρει συνήθως μὲν τὴν ἐθνικὴν σημαίαν, ἐνίοτε δὲ λόγχην ἢ τὸ σύμβολον τῆς πόλεως ὅπου γίνεται ἡ ἑορτή.

'Η περιφέρεια τῆς σκηνῆς καλύπτεται δι' ἐρυθροῦ ὑφάσματος. στολισμένου διὰ χρυσῶν ἢ ἀργυρῶν ποικιλμάτων καὶ

κροσσῶν, ἀπ' αὐτῆς δὲ ἀναρτῶνται κυκλοτερῶς καὶ ξύλινοι ἵπποι.

'Επὶ τοῦ πασσάλου, τοῦ χρησιμεύοντος ὡς βάσις τῆς σκηνῆς, στηρίζεται μηχανισμός, ὅστις κινούμενος διὰ χειρὸς κάμνει τὴν σκηνὴν νὰ στρέφηται μεθ' ὅλων τῶν ἐξαρτημάτων της.

'Η ἐγκατάστασις τῆς σκηνῆς ἀρχίζει κατὰ Παρασκευήν, μέχρι δὲ τῆς ἑσπέρας τοῦ Σαββάτου εἶνε ἑτοίμη πρὸς κίνησιν.

Τὸ περίεργον εἶνε νὰ βλέπῃ τις τοὺς μικροὺς ἐλβετόπαιδας εἰς τὸ μέγα μεσημβρινὸν διάλειμμα τοῦ σχολείου, τὸ διαρκοῦν μέχρι τῆς δευτέρας καὶ μετὰ τὴν τετάρτην μεταμεσημβρινὴν ὅτε παύουν τὰ μαθήματα, ἄνευ διακρίσεως κοινωνικῆς τάξεως, ἀγοράκια καὶ κοριτσάκια ἀναμιξ, νὰ βοηθῶσι τὸν ἐργάτην πρὸς ἐγκαθίδρυσιν αὐτῆς.

Τὴν Κυριακὴν εἰς τὰς δύο ἀρχίζει τὸ ὄργανον τὸν πατριωτικὸν ὕμνον καὶ διάφορα ἄλλα ἄσματα, ἀφορῶντα πάντοτε τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος των, ἀλλὰ πολὺ πρὸ τῆς ἐνάρξεως ἤρχισαν οἱ ὅμιλοι τῶν παιδίων ὑπὸ τῶν γονέων των ὁδηγούμενα ἢ μόνα κατὰ δεκάδας νὰ φθάνουν, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδ' αὐτῶν τῶν νηπίων εἰς τ' ἁμαξάκιά των.

'Η Kirchneihe, ἢ πανήγυρις χωρίου, ὁμοιάζει ἐν μέρει μὲ τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα εἰ καὶ ἀλλαχοῦ τελουμένας κούνιας. 'Αλλ' ὁ 'Ελβετόπαις δὲν ἔχει μόνον τὴν πανήγυριν ταύτην πρὸς διασκέδασιν. 'Από τοῦ 'Απριλίου μέχρις 'Οκτωβρίου δὶς τοὐλάχιστον τῆς ἑβδομάδος ἔχει τὰς ἐκδρομάς. Τὸν χειμῶνα τοὺς πάγους ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους, τρέχων μὲ τὸ ἔλκηθρόν του ἢ παγοδρομῶν μὲ τὰ Ichlittschuhe του.

'Εκτὸς δὲ τῶν ἓξ ὡρῶν, τὰς ὁποίας δαπανᾷ εἰς τὸ σχολεῖον, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ πενταλέπτου διαλείμματος ἑκάστης ὥρας, τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας διέρχεται πάντοτε εἰς τὸ ὕπαιθρον καὶ τὰς ὁλοπρασίνους τῆς πατρίδος του πεδιάδας ἢ εἰς τὰ πάρκα καὶ τοὺς περιπάτους, μόνος ἄνευ φύλακος, ἄνευ ὁδηγοῦ, τρέχων, παίζων, φωναστκῶν, χωρὶς ποτὲ κανεὶς νὰ τὸν ἐμποδίσῃ εἰς τοῦτο. Εἰς τὸ σχολεῖον ἔχουν τὸ μάθημα τῆς γυμναστικῆς, φαίνεται δὲ ν' ἀρέσκωνται πολὺ εἰς τὸ εἶδος τούτου τοῦ μαθήματος, διότι ἰδιαιτέρως οἱ ἔφηβοι σχηματίζουσι συλλόγους καὶ σωματεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ἀνήκουν, ἀσκούμενοι τὰς Κυριακὰς καὶ ἑορτὰς εἰς διάφορα γυμνάσια, στρατιωτικὰ μᾶλλον. 'Αναπτύσσεται δὲ ὁ 'Ελβετόπαις, ὀνειροπολῶν πότε θὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς στρατιωτικῆς του ὑπηρεσίας, πότε θὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὸς νὰ ἀσκηθῇ εἰς τὰ ὅπλα ὅπως βλέπῃ, τὸν πατέρα, τὸν ἀδελφόν, τὸν φίλον, καὶ τὸν γείτονά του.

'Αλλ' ὅ,τι διακρίνῃ ἰδίᾳ τὸν 'Ελβετόπαιδα εἶνε ἡ πρὸς τὰ πάτρια πίστις καὶ ἀφοσίωσις αὐτοῦ. Γλῶσσαι ξέναι, ἔθιμα, ἔστω καὶ ἂν ἦσαν καλλίτερα, δὲν τὸν ἀπασχολοῦν. Καὶ αὐτὰ τὰ χόρτα καὶ ὀπωρικά, τὰ ἐκ τῶν πλησιοχώρων μερῶν ἐρχόμενα, διότι δὲν ἐφύτρωσαν εἰς τὸ χῶμα τῆς πατρίδος του, δὲν εἶνε καλά.

Αἱ Ἄλπεις εἶνε τὸ ἄδυτον αὐτοῦ. Μετὰ σεβασμοῦ τὰς βλέπει μακρόθεν καὶ τιμὴν θεωρεῖ ν' ἀναρριχᾶται ἐπὶ τῶν κορυφῶν αὐτῶν. 'Εκεῖ ἐχύθη τόσον αἷμα τῶν πατέρων του, διαφιλονεικούντων τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος των. 'Αφ' ὅτου ἤρχισε νὰ ἐννοῇ, ἤκουσε τὰ ὀνόματα αὐτῶν νὰ προφέρωνται μετ' εὐλαβείας. Εἰς τὸ θέατρον ὑπῆγεν ὅπως ἴδῃ τὸν Wilhem Tell ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τὸν ἐλευθερωτὴν τῆς πατρίδος του καὶ ὄχι ἥρωας ξένους κατορθωμάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐνδιαφέρουν αὐτόν. Εἰς τὰ τετράδια καὶ βιβλία του συνείθισε νὰ βλέπῃ τὰς εἰκόνας των, εἰς τὸν οἶκον, εἰς τὸ σχολεῖον, παντοῦ, καὶ πάντοτε.

Οὕτω αὐξάνει, ἀνδροῦται καὶ γηράσκει, τέκνον γνήσιον

JULES LAUDEAU

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΠΤΩΧΟΥΣ

Ὅταν εἰσῆλθον εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ὁ φίλος μου Ἰάκωβος ἐκοιμᾶτο ἀκόμη. Τὸν ἐξύπνησα ἀποτόμως καὶ ἔτρεξα νὰ ριφθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας του καὶ νὰ τοῦ εἴπω ὅ,τι ἠσθάνετο ἡ καρδιά μου. 'Αλλ' ἐκεῖνος εὐθὺς ὡς ἐνόησεν ὅτι πρόκειται περὶ μουσικῆς μοὶ ἔστειλεν εἰς τὸν διάβολον καὶ ἀπεκοιμήθη ἐκ νέου.

Τὸ ταξεῖδι μας ἐτελείωσεν, ὡς εἶχεν ἀρχίσει. 'Ο φίλος μου ἐκάπνιζε πάντοτε καὶ ἐγὼ ἐρρέμβαζα διαρκῶς. 'Επεσκέφθημεν πολλὰς πόλεις καὶ ἐπανήλθομεν ἄνευ ἀπευκταίου εἰς τὴν καλήν μας πατρίδα. Μετὰ ἓν ἔτος οἱ γονεῖς μου μὲ ἔστειλαν εἰς τὸ Παρίσι διὰ νὰ συμπληρώσω τὰς σπουδάς μου.

Μὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ χειμῶνος τὰ θέατρα ἤρχισαν. Μίαν ἑσπέραν εἶδον εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ ἰταλικοῦ μελοδράματος τὸν «Ὀθέλλον». 'Ενθυμήθην τὴν Δεσδαίμονα τοῦ Καρπαντρᾶς καὶ ἔσπευσα νὰ ἀγοράσω ἓν εἰσιτήριον διὰ τὴν παράστασιν ἐκείνην. 'Εφωδιασμένος μὲ τὸ εἰσιτήριόν μου κατέλαβον τὴν θέσιν μου ἐγκαίρως. 'Η παράστασις ἤρχιζε καὶ ὁ κόσμος συγκεκινημένος παρηκολούθει. Αἴφνης φρενιτιώδη χειροκροτήματα ἐξερράγησαν, χαιρετῶντα τὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμφάνισιν τῆς Δεσδαιμόνας.

Εἰς τοὺς πρώτους τῆς φωνῆς της κυματισμοὺς ἐφρικίασα ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Οὐδεμία ἀμφιβολία. Ἦτο ἐκείνη. Ἦτο ἡ ἄγνωστος τοῦ Καρπαντρᾶς. Ὅταν τὸ ᾆσμα της ἐτελείωσε, βροχὴ ἀνθέων ἐπλημμύρησε τὴν σκηνήν, ἐνῷ τὰ ἐξ ἀδαμάντων ἀπαστράπτοντα θεωρεῖα ἐφαίνοντο φρενιτιῶντα ἐξ ἐνθουσιασμοῦ. 'Εκείνη ἁπλῆ καὶ ἀφελὴς εἰς τὸν θρίαμβόν της ἀπαράλλακτα ὡς τὴν ἑσπέραν τοῦ Καρπαντρᾶς ἐδέχετο τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ κοινοῦ μὲ τὸ ὡραῖον πάντοτε μειδίαμά της εἰς τὰ χείλη.

—Κύριε, ἠρώτησα τὸν καθήμενον πλησίον μου, πῶς ὀνομάζεται ἡ ὡραία αὐτὴ ἀοιδός ;

— Μαρία Μαλιμπράν, μοὶ εἶπεν, ἀτενίζων με περιέργως.

'Ιδοὺ πῶς τὴν ἤκουσα διὰ πρώτην φορὰν καὶ πῶς ἔμαθα νὰ θαυμάζω τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς της μαζῆ μὲ τὰ οὐράνια χαρίσματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐσεβάσθη ὁ θάνατος, ὁ ὁποῖος κατὰ τὸν ποιητήν, εἶναι κωφός. Διότι ἐὰν εἶχεν ἀκούσει τὴν φωνήν της, θὰ τὴν ἄφινε νὰ τέρπῃ εἰς τὴν γῆν τοὺς ἀτυχεῖς θνητούς.

ΤΕΛΟΣ

τῆς «Mutter Helvetia», ἕνα καὶ μόνον πόθον τρέφων πῶς καὶ πότε νὰ φανῇ ἐφάμιλλος τῶν ἐνδόξων προγόνων του.

Ἐν Ζυρίχῃ Μαρία Πινέλλη

ΘΕΑΜΑΤΑ—ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ—ΣΥΝΑΥΛΙΑΙ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΑ

Μεθ' ὅλην τὴν θλίψιν καὶ τὸν πόνον, ὃν ὁ Ἀθηναϊκὸς κόσμος αἰσθάνεται διὰ τὰ ἐθνικά μας πράγματα, ἤρχισε νὰ ἀναφαίνεται σποραδικῶς καὶ μετὰ ποιᾶς συστολῆς τάσις τις τῆς κοινωνίας μας ὄχι πρὸς διασκέδασιν, ἀλλὰ πρὸς τέρψιν, πρὸς ἀπόλαυσιν στιγμῶν τινων ἀνακουφίσεως.

Ὁ Ἰταλικὸς μελοδραματικὸς θίασος, ὁποῖος ἤρχισε τὰς παραστάσεις του πρὸ μιᾶς ἀκριβῶς ἑβδομάδος, συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ διάθεσις αὕτη. Καὶ ἦτο πολὺ ἐπίκαιρον καὶ πολὺ φυσικὸν μετὰ τόσας ἀλλεπαλλήλους συγκινήσεις νὰ ἐπιζητῶμεν ὅλοι νὰ κατευνασθοῦν τὰ νεῦρα μας καὶ νὰ πραϋνθῇ ἡ ψυχολογικὴ ἐξέγερσις καὶ ὁ πυρετώδης ἐκνευρισμός, ὑπὸ τοῦ ὁποίου εἴχομεν καταληφθῆ.

Ὁ θίασος εἶναι πολὺ καλὰ κατηρτισμένος, ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι μὲ 2,50 δρ. δύναταί τις νὰ ἔχῃ κάθισμα εἰς τὴν πλατεῖαν καὶ μὲ δέκα ὁλόκληρον θεωρεῖον. Ὁ τενόρος εἶναι ἄριστος καὶ ὁ βαρύτονος πολύ, πολὺ καλός, ἐν τῷ συνόλῳ δὲ ἡ ἐκτέλεσις τῶν δοθέντων μελοδραμάτων ὑπῆρξεν ἐπιτυχής.

Ἡ γλυκειὰ ἰταλικὴ μουσικὴ νανουρίζει οὕτω, χάρις εἰς τὸν θίασον αὐτόν, τὴν πονεμένην ψυχήν μας καὶ σιγά, σιγὰ μᾶς ἀποσπᾷ ἀπὸ τὴν σκληρὰν πραγματικότητα καὶ μᾶς μεταφέρει εἰς τοὺς κόσμους τοῦ ἰδανικοῦ, ὅπου οἱ ἄνθρωποι γίνονται πολὺ καλλίτεροι καὶ φυσικώτεροι ἀπὸ ὅ,τι τοὺς κάμνει ὁ κόσμος.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλος θίασος, γαλλικὸς αὐτὸς καὶ μὲ πρόγραμμα κωμῳδιῶν, διαβατικὸς μὲ ὡρισμένον ἀριθμὸν παραστάσεων, ἀρχίζει σήμερον μὲ τὸ «Divorçons». Ἐὰν λάβῃτις ὑπ' ὄψει τὰ ὀνόματα τῶν προταγωνιστῶν τοῦ θιάσου τούτου καὶ τὰ Παρισινὰ θέατρα, εἰς τὰ ὁποῖα μέχρι σήμερον εἰργάσθησαν, δύναται νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἡ ἐπτυχία του ἔσται ἐξησφαλισμένη. Αἱ ἓξ παραστάσεις του θὰ δοθοῦν ἀπὸ σήμερον μέχρι τῆς προσεχοῦς Παρασκευῆς ὑπὸ τοὺς ἑξῆς κατὰ σειρὰν τίτλους: Κυριακὴ Divorçons. Δευτέρα. Le sous-prefet de chateau Buzard. Τρίτη. Les surprises du divorce. Τετάρτη. Ferdinand le noceur. Πέμπτη. Le fiacre 117. Παρασκευή. La Parisienne.

Πλὴν τῶν θεατρικῶν παραστάσεων ἔχομεν καὶ τὰς συναυλίας τοῦ Ὠδείου, τὴν μίαν καλλιτέραν τῆς ἄλλης. Ἡ συναυλία τῆς Δευτέρας ὑπῆρξε τελεία, μὲ κυρίας καὶ κυρίους ἐρασιτέχνας, μὲ πολὺν καὶ ἐκλεκτὸν κόσμον καὶ μὲ σκοπὸν ὡραῖον καὶ εὐεργετικόν. Ἀλλὰ καὶ τῆς Μουσικῆς Ἑταιρείας αἱ συναυλίαι προοιωνίζονται ἐπιτυχεῖς ὡς αἱ τῶν παρελθόντων ἐτῶν καὶ μετὰ τὴν συγχώνευσιν τῆς Φιλαρμονικῆς μετὰ τοῦ Ὁμίλου τῶν Φιλομούσων, ὑπὸ διδάσκαλον ἔξοχον τὸν κ. Καμιλιέρην, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ τόσας ἔδρεψε καλλιτεχνικὰς δάφνας εἰς τοὺς Παρισίους, συγκατετέθη νὰ μᾶς ἔλθῃ καὶ πάλιν ἐδῶ.

Ἀλλὰ καὶ πνευματικῶν ἀπολαύσεων δὲν στερούμεθα εὐτυχῶς. Τὰ ἱστορικὰ μαθήματα τοῦ κ. Σπ. Λάμπρου εἰς τὸν «Παρνασσόν», τοῦ μελιρρύτου αὐτοῦ conferancier αἱ ὡραῖαι ἀγορεύσεις εἶναι ἀληθῶς πνευματικαὶ ὀάσεις, ἐντρυφήματα μοναδικά, τῶν ὁποίων δὲν εἰξεύρω, ἐὰν ἐπωφελήθησαν αἱ κυρίαι μας, χάριν τῶν ὁποίων καὶ ἐγένοντο.

Καὶ αἱ ἄλλαι διαλίξεις τοῦ «Παρνασσοῦ» ἐξακολουθοῦν καὶ νὰ τέρπουν καὶ νὰ διδάσκουν. Ἡ τελευταία τοῦ κ. Λέοντος Μελᾶ περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἦτο ἐμβριθὴς καὶ πατριωτικὴ μελέτη, ὑψοῦσα τὸν ἀγορευτὴν μέχρι σχεδὸν τοῦ φερωνύμου ἀοιδίμου θείου του, τοῦ εὐγενοῦς πατριώτου καὶ σοφοῦ συγγραφέως.

Νέου βιβλίου τὴν ἔκδοσιν ἔχομεν νὰ ἀναγγείλωμεν, βιβλίου ἐξόχως χρησίμου καὶ πρακτικοῦ, τῆς ὑγιεινῆς προληπτικῆς τῆς μυωπίας τοῦ ὀφθαλμολόγου ἰατροῦ κ. Γ. Καραπαναγιώτου. Τὸ βιβλίον τοῦτο μᾶς ἔλειπεν ἕως τώρα καὶ διὰ τοῦτο ἡ μυωπία κατέκλυσε τὰς Ἑλληνικὰς οἰκογενείας καὶ δὲν ὑπάρχει παιδί, τὸ ὁποῖον νὰ μὴ εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην ἐνωρίτατα νὰ καταφεύγῃ εἰς γυαλιὰ διὰ νὰ κατορθώνῃ νὰ βλέπῃ.

Διὰ τοῦτο τὸ βιβλίον τοῦ κ. Καραπαναγιώτου, τὸ ὁποῖον διδάσκει καὶ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς διδασκάλους πῶς νὰ προλαμβάνουν τὴν μυωπίαν τῶν παιδιῶν, πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ πᾶσα οἰκογένεια· ἀπόκτημα ἄλλως εὐθηνότατον ἀφοῦ στοιχίζει μόνον 1,25.

Παρακαλοῦνται θερμῶς αἱ κ. κ. συνδρομήτριαι αἱ καθυστεροῦσαι μέχρι σήμερον τὰς συνδρομάς των νὰ σπεύσουν *ἐπὶ τέλους* νὰ ἀποστείλουν αὐτάς. Τὴν αὐτὴν παράκλησιν ἀπευθύνομεν καὶ πρὸς τὰς κ. ἀνταποκριτρίας ὡς καὶ πρὸς τοὺς κ. ἀνταποκριτάς μας νὰ ἐπισπεύσουν τὴν εἴσπραξιν καὶ ἀποστολὴν τῶν καθυστερουμένων, διότι ἡ ἀταξία αὐτὴ τῶν εἰσπράξεων καταντᾷ ἀνυπόφορος.

1 ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ 1

ΕΝ ΘΥΜΑ

Ἦτο ἡμέρα χειμερινὴ ἐξ ἐκείνων, καθ' ἃς ἡ χιὼν καλύπτει ὅλην τὴν φύσιν, καθ' ἃς τὸ λευκὸν χρῶμα βασιλεύει παντοῦ καθ' ἃς μεγαλοπρεπὴς καὶ ἐπιβάλλων ὁ χειμὼν περιάγει ὡς θεότης πανίσχυρος καὶ ἀδέσποτος τὸ θαυματουργὸν ἀνὰ τὸν κόσμον μαστίγιον του, ὑπὸ τὸ ὁποῖον τόσαι μυθώδεις ἐκ κρυστάλλου προβάλλουν πόλεις, τόσαι θάλασσαι καὶ λίμναι καὶ ποταμοὶ ἀπομαρμαροῦνται ὡς μαγευμέναι, τόσα δάση ἐκτείνουν ἀνὰ τὸν οὐρανὸν τοὺς ἀποκρυσταλλωμένους τῶν δένδρων των κλάδους ὡς βραχίονας παλλεύκων ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου ἀγαλμάτων.

Ἡ πόλις τῆς Ὀδησσοῦ ἔλαμπεν, ἐξήστραπτεν, πάλλευκος ὅλη καὶ πάναγνος ὑπὸ τὸ κρυστάλλινον περίβλημά της. Αἱ πλατεῖς ὡς βουλεβάρτα δρόμοι της, παρὰ τὰ πεζοδρόμια τῶν ὁποίων ἐξετείνοντο ὡς ἐν πανοράματι μαγικῷ τετραπλαῖ γιγαντείων δένδρων συστοιχίαι, παρουσίαζον μεγαλοπρεπῆ εἰκόνα ἀνὰ τὰ κανονικῶς τετράγωνα τῶν πλουσίων καὶ λευκοστεγασμένων οἰκοδομῶν διαμερίσματα.

Εἰς τὴν ὁδὸν Αἰκατερίνης, τὴν ἐμπορικὴν αὐτὴν ὁδὸν τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἰδίᾳ κόσμου, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς μήρμυκες τρέχουν καὶ συναντῶνται τόσοι υἱοὶ τοῦ Ἰσραὴλ παρετηρεῖτο μεθ' ὅλον τὸ δριμὺ ψῦχος τῆς ἡμέρας ἔκτακτος καὶ ἀσυνήθης κίνησις. Ὅλος ὁ κόσμος τῶν ἐκεῖ συναλλασσομένων Ἑβραίων μὲ τοὺς μακροὺς ἐπενδύτας των καὶ τὰ ἐξ ἐριούχου μαλακοῦ σκιάδια των συνηθροίζοντο ἀνὰ ὁμάδας εἰς ὡρισμένας ἀποστάσεις καὶ ἐφαίνοντο συζητοῦντες ἐπὶ σπουδαίου καὶ ἐνδιαφέροντος ζητήματος.

Ἐὰν ψυχολόγος παρατηρητὴς μετέβαινεν ἀπὸ τῆς μιᾶς πρὸς τὴν ἄλλην ὁμάδα ἤθελεν ἐκλάβει ὅλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἀνήκοντας εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν, τόσον αἱ φυσιογνωμίαι των ἔφερον τὸν αὐτὸν τύπον, τὸ ὄργανον τῆς φωνῆς των ἦτο ὅμοιον καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀπασχολοῦσα αὐτοὺς συζήτησις ἐφαίνετο ἡ αὐτή.

Ἡ ἐφθαρμένη Γερμανοεβραϊκὴ διαλεκτὸς των μὲ τὴν ἔρρινον καὶ βραχνὴν ἀπαγγελίαν προσέδιδεν εἰς τὴν ὁμιλίαν των τὸν τόνον καὶ τὴν βοὴν μελισσῶνος, τοῦ ὁποίου αἱ μέλισσαι βομβοῦσιν ἀνησύχως ὡσεὶ διατρέχουσαι κίνδυνον.

Καὶ ἀληθῶς σπουδαῖον κίνδυνον διέτρεχον οἱ φιλήσυχοι καὶ ἐργατικοὶ ἀπόγονοι τοῦ Ἰσραήλ. Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐδικάζετο ἐν τῷ κακουργοδικίῳ τῆς πόλεως ὁμοεθνής των τις ἐπὶ πλαστογραφήσει τραπεζιτικῶν γραμματίων καὶ ἐπὶ διαφόροις ἄλλοις κακουργήμασι κατηγορούμενος.

Ὡς δ' ἡ θεία κατάρα ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἱερέων καὶ Φαρισσαίων τῶν διωκτῶν τοῦ Θεανθρώπου κατεδίκασε συλλήβδην ὅλον τὸ γένος τῶν Ἑβραίων, οὕτω καὶ οἱ σύγχρονοι χριστιανικοὶ λαοί, κατὰ θείαν βεβαίως ἀπομίμησιν ἐπεκράτησε νὰ ἐξεγείρωνται καὶ καταδιώκουν ὅλην τὴν φυλὴν τοῦ Ἰούδα, ὁσάκις εἰς μόνον ἐκ τούτων παρανομήσῃ.

(Ἀκολουθεῖ).